

Titel procedure: Reglement en procedure onderwijsinnovatiefonds
Code: PR 5.05-04/RD

Datum goedkeuring: 19/09/2017 (DC)
Beheerder: PXL-Research

ONDERWIJSINNOVATIEFONDS

Inhoud

Inhoud	1
1 BELEIDSKADER	2
2 GLOBALE DOELSTELLING ONDERWIJSINNOVATIEFONDS	3
3 TWEE TYPES VAN PROJECTEN	4
3.1 Type 1: Onderwijsinnovatiepilot	4
3.2 Type 2: Onderwijsonderzoeksproject	4
4 EVALUATIE	6
4.1 Evaluatiecommissie	6
4.2 Ex-ante evaluatie	6
4.2.1 Type 1: Onderwijsinnovatiepilot	6
4.2.2 Type 2: Onderwijsonderzoeksproject	7
4.3 Opvolging en tussentijdse evaluatie	7
4.3.1 Type 1: Onderwijsinnovatiepilot	7
4.3.2 Type 2: Onderwijsonderzoeksproject	8
4.4 Afsluiting en ex-post evaluatie	9
4.4.1 Type 1: Onderwijsinnovatiepilot	9
4.4.2 Type 2: Onderwijsonderzoeksproject	9

1 BELEIDSKADER

Het onderwijs van Hogeschool PXL wil in vormgeving en uitwerking toonaangevend zijn voor de regio en het (inter-)nationale onderwijslandschap. Het onderwijs is inspirerend en uitdagend voor elke student. Het realiseren van onderwijsinnovatie is belangrijk om de demonstratieve kracht van het onderwijs te garanderen. Onderwijsonderzoek moet hierin een katalysatorfunctie bekleden.

Het hogeschoolbeleid waardeert onderwijsonderzoek als essentiële bron voor de innovatie van de onderwijspraktijk. Innoverend onderwijs wordt gestuurd door kennisname van en door deelname aan onderwijsonderzoek. Een reflectieve en onderzoekende houding vanuit de opleidingen bevordert kwaliteitsvolle onderwijsontwikkeling en innovatie van onderwijs. Het realiseren van onderwijsinnovatie en het enten van de innovatie op resultaten van onderwijsonderzoek, is een tijdrovende en intensieve opdracht.¹ Via een beleidskader willen we lectoren de ruimte bieden om dit type van onderwijsinnovatie te bewerkstelligen. Hogeschool PXL voorziet daarom in een onderwijsinnovatiefonds (OIF) waarvan jaarlijks een bedrag in de begroting ingeschreven wordt.

Via het OIF-fonds creëert het beleid de mogelijkheid om twee types van onderwijsinnovatie te realiseren. Een eerste type beoogt om bestaande onderzoeksresultaten bruikbaar te maken voor de onderwijspraktijk door een structurele, systematische contextualisering binnen één of meerdere opleidingsonderdelen. Dit type van praktijkonderzoek is dus gericht op het implementeren van bestaande wetenschappelijke inzichten. De resultaten worden op wetenschappelijk verantwoorde manier opgevolgd en geëvalueerd. De confrontatie tussen onderzoeksresultaten en de eigen praktijk, stelt de betrokken lectoren in staat het eigen didactisch handelen te innoveren en optimaliseren. Een tweede type is het opzetten van nieuw en eigen onderwijsonderzoek dat zowel praktijkrelevant als wetenschappelijk verantwoord is. Beide types van onderwijsonderzoek hebben demonstratieve kracht en moeten resulteren in transfereerbare resultaten. Ze kunnen ook een incubatiefunctie hebben voor het opzetten van extern gesubsidieerde vervolgprojecten.

Dit reglement regelt de evaluatie, toekenning en opvolging van de projecten, uitgevoerd op 'OIF-middelen'.

¹ Maes, F., Clarebout, G., De Fraine, B., Smits, D. & Vanderhoeven, J.L. (2012). Evidence-based Education. *Tijdschrift voor lerarenopleiders (VELON/VELOV)*, 33 (1), 12-19.

2 GLOBALE DOELSTELLING ONDERWIJSINNOVATIEFONDS

Het onderwijsinnovatiefonds stelt onderwijsinnovatie tot doel. Dit zal gebeuren via het uitbouwen van *onderwijs*onderzoek van de (eigen) onderwijspraktijk, met valorisatie naar alle opleidingen, het werkveld en andere onderwijsinstellingen van alle niveaus.

Het onderwijsinnovatiefonds...

- beoogt *innovatie en kwaliteitsverbetering van het onderwijs* op alle niveaus en creëert een aantoonbare *meerwaarde* voor het onderwijs binnen Hogeschool PXL en bij uitbreiding voor andere hogescholen en scholen uit het leerplicht- en volwassenenonderwijs;
- beoogt het PXL-onderwijs meer te baseren op wetenschappelijke evidentie (*evidence-based education*)²;
- leidt tot *professionalisering* van onderwijzend personeel op het vlak van onderwijs en onderzoek ;
- bevordert waar haalbaar en relevant de *medewerking van studenten en collega's (intern / extern)* bij onderwijsinnovatie;
- stimuleert *samenwerking* tussen PXL-opleidingen en andere onderwijsinstellingen.

De projecten binnen het onderwijsinnovatiefonds...

- *zijn innoverend* m.b.t. onderwijsleerprocessen (doelstellingen, werkvormen, evaluatie, leermaterialen,...) en/of onderwijsorganisatie (opleiding-gerelateerde begeleiding, instroom, doorstroom, uitstroom). Het project beoogt een vernieuwing die tot een meerwaarde voor de eigen onderwijspraktijk leidt. De realisatie van deze vernieuwing kan niet of niet voldoende snel zonder inzet van de projectmiddelen gebeuren;
- sluiten aan bij de *onderwijskundige beleidsthema's* van de hogeschool of van de overheid, de koepelorganisaties,...;
- vertrekken steeds van een *relevante onderzoeksvraag* en zijn voldoende *wetenschappelijk onderbouwd*;
- hebben resultaten met een *duurzaam karakter*, de gerealiseerde innovatie is ook na afloop van project zichtbaar en genereert resultaten;
- hebben een *demonstratieve kracht* en bieden een voorbeeldfunctie voor onderwijs met transfermogelijkheden naar andere opleiding(en), andere hogescholen, andere onderwijsniveaus of een ander toepassingsgebied. De projectaanvrager geeft in de projectaanvraag zowel de transfermogelijkheden als de disseminatie-initiatieven weer.

Alle decretaal voorziene opleidingen komen in aanmerking voor deze projecten.

Elke OIF-aanvraag geeft aan op welke wijze de impact van de innovatie zal opgevolgd worden, tenzij het project zelf een evaluatie betreft.

² Onderwijsraad. (2006). *Naar meer evidence-based onderwijs*. Den Haag: Onderwijsraad.

3 TWEE TYPES VAN PROJECTEN

3.1 Type 1: Onderwijsinnovatiepilot (OIP)

Doelstelling

Doelstelling van een **onderwijsinnovatiepilot** is om een onderdeel van het strategisch en/of opleidingsgebonden onderwijsbeleid onderzoeksmatig te implementeren in de opleiding. Resultaten van wetenschappelijk onderwijsonderzoek worden aangewend om de innovatie voor te bereiden en uit te voeren. Het gaat om een kleinschalig project van 0,10 VTE (of 0,20 VTE indien er een relevante onderzoeksvraag aanwezig is) waarbij één lector de onderzoeksopdracht opneemt. Er vindt een intensief overleg plaats in de vorm van een ontwerpteam. De lector met onderzoeksopdracht is promotor en uitvoerder. Als promotor is hij verantwoordelijk voor het periodiek samenroepen van het ontwerpteam. Daarnaast is deze lector belast met:

- 1) het concreet voorbereiden van de onderwijsinnovatie;
- 2) het onderzoeksmatig ontwerpen van de onderwijsinnovatie;
- 3) het uitvoeren van de eigenlijke onderwijsinnovatie, eventueel in samenwerking met studenten;
- 4) de rapportage over voortgang en resultaten.

Het ontwerpteam is minimaal samengesteld uit twee inhoudsdeskundigen, een opleidingsverantwoordelijke en een pedagoog. De pedagoog is afkomstig van de centrale dienst onderwijs of het centrum voor onderwijsinnovatie.

Indiening, budgetten, omkadering en duur

1. De indiener is de uitvoerder van de pilot. Hij/zij is verantwoordelijk voor het verstrekken van de juiste informatie bij de indiening van het project.
2. Een projectplan wordt, voorzien van de handtekening van het departementshoofd, in het voorjaar ingediend na een oproep van de directeur onderwijs a.d.h.v. het sjabloon *OIF-pilot_aanvraagdossier* bij oif@pxl.be. De pilot wordt samen voorbereid met de OIF-coach (*hoofd centrum voor onderwijsinnovatie*). Het projectplan omvat een probleemstelling, een theoretische situering, een onderzoeksvraag, SMART-gedefinieerde doelstellingen, een plan van aanpak in de vorm van werkpakketten met een duidelijke timing en te verwachten resultaten.
3. Budget:
 - a. Minimaal één pilot per departement.
 - b. Enkel personeelskost wordt gedragen door het OIF-fonds.
 - c. Eventuele werkingskosten worden gedragen door het departement.
4. Omkadering: 0,1 VTE (0,2 VTE kan indien er een duidelijke onderzoeksvraag en coherent projectplan is)
5. Duur: Een pilot heeft een looptijd van 1 of 2 academiejaren.

3.2 Type 2: Onderwijsonderzoeksproject (OOP)

Doelstelling

Doelstelling van een **onderwijsonderzoeksproject** is de voorbereiding, de uitvoering, de evaluatie en/of de bijsturing van het onderwijsbeleid en de onderwijspraktijk. Het project gaat uit van een probleemstelling en een bijhorende onderzoeksvraag. Het neemt een onderwijsproces onder de loep met de bedoeling een onderwijsvernieuwing teweeg te brengen. De resultaten voldoen aan de wetenschappelijke vereisten, zijn breed toepasbaar en creëren innovatie in het onderwijs. De reglementering en opvolging van het project zijn analoog aan deze van PWO. Er wordt in deze projecten bijvoorbeeld niet gewerkt met een ontwerpteam, wel met een stuurgroep (zie verder).

Indiening, budgetten, omkadering en duur

1. De indiener is de promotor van het project. Hij/zij is verantwoordelijk voor het verstrekken van de juiste informatie bij de indiening van het project. Bij projectaanvaarding is de promotor verantwoordelijk voor de coördinatie en de goede uitvoering van het project.
2. Elk project dat ingediend wordt moet d.m.v. een handtekening goedgekeurd zijn door het departementshoofd van het (de) betrokken departement(en). Het departementshoofd waakt over:
 - a. De inbedding van het project in het departement of de opleiding;
 - b. De inpasbaarheid van het personeel;
3. Een onderwijsonderzoeksproject wordt ingediend in 2 fasen:
 - a. Een proposal wordt in het najaar ingediend bij oif@pxl.be na een oproep van de directeur onderwijs a.d.h.v. het sjabloon *OIF-project_proposal*. Hierin wordt de context geschetst waarbinnen het onderzoek zich zal situeren. Tevens worden de doelstellingen van het project, de onderzoeksvraag en het te verwachten eindresultaat kort weergegeven.
 - b. Bij een positieve evaluatie van het proposal (zie verder) moet het definitieve voorstel in het voorjaar ingediend worden bij oif@pxl.be a.d.h.v. het sjabloon *OIF-project_aanvraagdossier*. De exacte indiendatum zal aan de promotor meegedeeld worden per e-mail. In het aanvraagdossier is de probleemstelling duidelijk gedefinieerd, zijn de onderzoeksvragen helder en de doelstellingen SMART. De verwachte eindresultaten zijn concreet en creëren innovatie in het onderwijs.
4. Budget:
 - a. Het aantal toe te kennen projecten is afhankelijk van de jaarlijks begrote middelen;
 - b. €40.000 per project per jaar. De projectmiddelen worden integraal op personeel ingezet. De werkingsmiddelen zijn ten laste van het departement.
5. Omkadering: 0,3 tot 0,6 VTE. Onderwijsonderzoeksprojecten worden steeds uitgevoerd door statutair personeel met ervaring in de opleiding (m.a.w. onderwijzend personeel) zodat verankering in de opleiding gegarandeerd is.
6. Duur: Een onderwijsonderzoeksproject heeft een looptijd van 2 academiejaren. Er kan maximum één onderwijsonderzoeksproject lopen binnen een departement.

4 EVALUATIE

4.1 Evaluatiecommissie

De evaluatie van zowel de innovatiepilots als de onderwijsonderzoeksprojecten valt onder de bevoegdheid van de OIF-commissie. Deze commissie bestaat minimaal uit (basis OIF-commissie):

- De directeur onderwijs (voorzitter);
- De directeur onderzoek en dienstverlening;
- De OIF-coach oftewel het hoofd van het centrum voor onderwijsinnovatie (secretaris);
- De PWO-adviseur

Bij de ex-ante evaluatie van de onderwijsonderzoeksprojecten wordt deze commissie uitgebreid met (uitgebreide OIF-commissie):

- Een externe deskundige onderwijsonderzoek;

De OIF-commissie kan ad hoc aangevuld worden met relevante deskundigen. Deze beslissing wordt genomen door de voorzitter.

4.2 Ex-ante evaluatie

4.2.1 Type 1: Onderwijsinnovatiepilot

- Onderwijsinnovatiepilots worden geëvalueerd door de basis-OIF-commissie.
- De directeur onderwijs legt, samen met de OIF-coach, jaarlijks in februari de criteria vast waaraan de pilots moeten voldoen.
- De OIF-coach consulteert de verschillende departementale bureaus voor afbakening van het thema waarbinnen gewerkt zal worden binnen de pilot. Het departementaal bureau selecteert een pilot op basis van de aangeleverde criteria. De OIF-coach koppelt hierover terug met de directeur onderwijs.
- Een statutair personeelslid van het departement dient vóór 1 mei een projectplan in a.d.h.v. het sjabloon *OIF-pilot_aanvraagdossier* bij oif@pxl.be.
- De basis-OIF-commissie evalueert de pilots in de periode maart-april op basis van:
 - o De aansluiting bij het strategisch onderwijsbeleid;
 - o Het voldoen aan de vereiste criteria;
 - o De kwaliteit van het projectplan:
 - Haalbaarheid van de doelstellingen;
 - Beschikbaarheid en competentie van het personeel;
 - Bruikbaarheid van de te verwachten resultaten.
- Het directiecomité beslist vóór het einde van april welke pilots kunnen uitgevoerd worden. De goedgekeurde pilots gaan van start bij de aanvang van het volgende academiejaar

4.2.2 Type 2: Onderwijsonderzoeksproject

- Ingediende onderwijsonderzoeksprojecten worden geëvalueerd door de uitgebreide commissie OIF.
- Het proposal wordt beoordeeld aan de hand van het *sjabloon OIF-project_Evaluatie_Proposal* op basis van volgende punten:
 - o mate van aansluiting beleidsthema's en onderwijsbeleid
 - o innovatief karakter voor de onderwijspraktijk
 - o niveautoepassing en transfereerbaarheid
 - o duidelijkheid en relevantie van de probleemstelling en de bijhorende onderzoeksvra(a)g(en);
 - o gehanteerde methodologie
 - o beschikbaarheid personeel en infrastructuur
 - o haalbaarheid
- Het definitieve projectvoorstel wordt beoordeeld aan de hand van het *sjabloon OIF-project_Evaluatie_Aanvraagdossier* op basis van volgende punten:
 - o beantwoordt het projectvoorstel aan de vooropgestelde reglementering;
 - o kwaliteit van het projectvoorstel:
 - zijn de doelstellingen en de beoogde resultaten (output) voldoende geëxpliciteerd en haalbaar;
 - sluit de voorgestelde onderzoeksmethodiek aan bij de doelen en biedt ze garantie voor output;
 - is het projectdesign voldoende uitgewerkt en realistisch (planning, logistiek, budgettering, enz.);
 - o is er een duidelijke meerwaarde aanwezig voor het onderwijs (innovatief / demonstratieve kracht / duurzaam resultaat)
 - o zijn de samenwerkingsmogelijkheden optimaal benut, zowel inhoudelijk als financieel;
 - o is er voldoende expertise aanwezig bij de promotor en de medewerkers aan het project om het project tot een goed einde te brengen.

4.3 Opvolging en tussentijdse evaluatie

4.3.1 Type 1: Onderwijsinnovatiepilot

Elke pilot bestaat uit een ontwerpteam, bestaande uit minimaal 2 inhoudsdeskundigen, een opleidingsverantwoordelijke en een pedagoog. De pedagoog is afkomstig van de centrale dienst onderwijs of het centrum voor onderwijsinnovatie.

Er vindt een intensief overleg plaats tussen de leden van het ontwerpteam, minimaal één maal per twee maanden. Bij dit overleg wordt een statusrapport (*sjabloon OIF-Pilot_statusrapport*) opgemaakt en bezorgd aan oif@pxl.be.

De lector met de onderzoeksopdracht (onderzoekslector) is uitvoerder en promotor en dus verantwoordelijk voor het periodiek samenroepen van het ontwerpteam en de rapportering.

4.3.2 Type 2: Onderwijsonderzoeksproject

Ieder onderwijsonderzoeksproject heeft een projectopvolger, aangeduid door de commissie OIF. Dit is een stafmedewerker onderwijs of een pedagoog uit het centrum voor onderwijsinnovatie. Deze opvolger heeft de opdracht te bewaken dat de promotor zijn taken binnen het project opneemt en dat de procedures zoals beschreven in dit reglement OIF worden gevolgd.

Elk project wordt begeleid door een stuurgroep. Deze stuurgroep bestaat minimaal uit:

- de promotor/uitvoerder;
- het departementshoofd;
- het opleidingshoofd;
- een (externe) onderwijskundige partner;
- de projectopvolger (onderwijsontwikkeling);

De onderwijskundige partner bevestigt zijn/haar deelname en engagement in de stuurgroep via een intentieverklaring (*sjabloon OIF-project_ Intentieverklaring*). De stuurgroep kan aangevuld worden met bijkomende leden en wordt geconfirmeerd bij de start van het project. Elke wijziging wordt doorgegeven aan de projectopvolger.

De opdracht van de stuurgroep bestaat uit:

- het bewaken van de voortgang van het project;
- het evalueren en bijsturen van het project op basis van het voortgangsrapport (aug – sept) of een uitgebreid statusrapport (feb – maart);
- het evalueren en opvolgen van de onderzoeksresultaten op basis van het eindrapport.

De stuurgroep van het project komt minimaal tweemaal per jaar samen (januari-februari/augustus-september), op uitnodiging van de promotor. De stuurgroep bespreekt de inhoudelijke voortgang van het project op basis van het ingediende rapport en geeft suggesties voor de verdere uitwerking. Van elke stuurgroepvergadering wordt bijkomend een verslag opgemaakt door de promotor.

De projectopvolger organiseert, in de periode tussen twee stuurgroepvergaderingen, minstens eenmaal een werkvergadering met de promotor en de uitvoerende leden van het project. Tijdens deze werkvergadering worden minimaal de activiteiten van de afgelopen periode geëvalueerd en een planning voor de komende periode besproken. Deze vergadering resulteert in een statusrapport (*cf. sjabloon OIF-project_statusrapport*). Dit statusrapport wordt opgemaakt door de promotor en bezorgd aan oif@pxl.be.

Na 1 jaar wordt een tussentijdsrapport opgesteld en door de promotor bezorgd aan de leden van de stuurgroep (*cf. sjabloon OIF-project_Tussentijds_rapport*).

De rapporten worden steeds minimaal 1 week voor de stuurgroepvergadering bezorgd aan de leden van de stuurgroep.

De projectopvolger stemt de voortgang af met de OIF-coach. De OIF-coach rapporteert aan de hand van een beoordelingsrapport (*Sjabloon OIF-project_Beoordelingsrapport*). De OIF-coach rapporteert twee maal per jaar de stand van zaken van de lopende projecten aan de directeur onderwijs. Indien er

onvoldoende voortgang is of enige andere belangrijke tekortkoming bij een lopend project, kan aan het directiecomité geadviseerd worden om het project stop te zetten.

4.4 Afsluiting en ex-post evaluatie

4.4.1 Type 1: Onderwijsinnovatiepilot

Elke pilot wordt afgesloten met de oplevering van de pilot en een eindrapport (cf. *sjabloon OIF-pilot_eindrapport*) en een afsluitende vergadering van het ontwerpteam. Het eindrapport, inclusief alle bijlagen, wordt door de promotor ingediend bij de leden van het ontwerpteam minimaal 1 week voor de laatste vergadering. De organisatie van het ontwerpteam gebeurt ten laatste 30 dagen na afloop van het project. Het verslag van het ontwerpteam en het definitieve eindrapport met alle bijlagen worden door de promotor bezorgd aan alle leden van het ontwerpteam ten laatste 1 maand na de stuurgroepvergadering. Alle stukken worden ook bezorgd aan oif@pxl.be.

Het eindrapport omvat:

- een beschrijving van de gerealiseerde pilot en het belang voor het onderwijsveld met in bijlage alle resultaten van de pilot;
- een plan voor de testfase van de pilot
- een kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie van de geplande en de bereikte resultaten.

De basiscommissie OIF evalueert het eindrapport en rapporteert haar bevindingen aan het directiecomité. Een ongunstige ex-post evaluatie kan invloed hebben bij de beoordeling van toekomstige projecten van de betreffende promotor.

4.4.2 Type 2: Onderwijsonderzoeksproject

Elk project wordt afgesloten met een eindrapport (cf. *sjabloon OIF-project_eindrapport*) en een afsluitende stuurgroepvergadering. Het eindrapport, inclusief alle bijlagen, wordt door de promotor ingediend bij de leden van de stuurgroep minimaal 1 week voor de stuurgroepvergadering. De organisatie van de stuurgroep gebeurt ten laatste 30 dagen na afloop van het project. Het verslag van de stuurgroepvergadering en het definitieve eindrapport met alle bijlagen worden door de promotor bezorgd aan alle leden van de stuurgroep ten laatste 1 maand na de stuurgroepvergadering. Alle stukken worden ook bezorgd aan oif@pxl.be.

Het eindrapport omvat:

- een onderzoeksrapport met in bijlage alle resultaten van het onderzoek van het volledige project (publicaties, verwijzingen naar websites, ...);
- een kwalitatieve en kwantitatieve evaluatie van de geplande en de bereikte resultaten;
- rapportering aangaande de verankering van de behaalde resultaten in het eigen onderwijs en in het breder onderwijsveld;
- een procesevaluatie en aanbevelingen en suggesties naar de toekomst.

De basiscommissie OIF evalueert het eindrapport en rapporteert haar bevindingen aan het directiecomité. Een ongunstige ex-post evaluatie kan invloed hebben bij de beoordeling van toekomstige projecten van de betreffende promotor.